

OZARE

Drugi letnik
JULIJ – AVGUST 1958

VSEBINA:

Planinske narodne pesmi	49
Pomlad v Črpinjeku (K. Mauser)	50
Blejski zvon (K. Mauser)	51
Kulturni omnibus (Jernej Podgorec)	54
Skozi Bolivijo in Peru (Rev. J. Martelanc) ..	55
Slovenska šola v Collinwoodu (Zd. Novak) .	58
OTROCI NA OZARAH (Rudi Knez)	61
Eksperimentalno gledališče v Ljubljani (Jernej Podgorec)	62
SPORT: Ženska telovadba (Ivo Kermavner) 63	
(Priloga: Zemljevid in opis krajev mladinskega zleta Ozar 27., 28. in 29. julija 1958)	

OZARE. Družinski list za Slovence v Ameriki. Izhaja vsaka dva meseca. Izdaja Slovenska pisarna v Clevelandu. – Naroča in plačuje se na naslov: Ozare, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio, USA. Naročnina za eno leto \$2.-

Printed in USA

Oblak

trgovina s pohištvom
6612 St. Clair — Cleveland, O.
HE 1 2978

Trgovina finega obuvala
LOUIS MAJER
6408-6410 St. Clair Ave.

Avtomobile popravljaja in barva
SUPERIOR BODY & PAINT Co.
6605 St. Clair Ave

Točna in dobra postrežba!

Čistilnica obleke
TRIANGLE DRYCLEANING
Razi Meglič
1136 East 71 — HE 2 1350

THE NORTH AMERICAN BANK COMPANY

Glavni urad
6131 St. Clair Ave.

Collinwoodski urad
15619 Waterloo Rd.

Newburški urad
3496 East 93rd St.

NORWOOD MEN'S SHOP
John F. Kovacic, mestni zastopnik
6217 St. Clair — UT 1 1393

Slovenska trgovina s čevlji
STANE MAJER
6107 St. Clair — UT 1 5027 —

GRDINA — MELAHER
Men's Wear
6205 St. Clair - Cleveland, O.

NORWOOD BEVERAGE
6104 St. Clair Avenue
Vino, pivo, mehke pijače

LIGA
kat. slov. Amerikancev
Ne pozabi nanjo!

MANDEL'S SHOE STORE
"Quality Footwear"
6125 St. Clair - Cleveland 3,

FRANK CERNE
Jewelry Co. in
6412 St. Clair ave, Cleveland,

KOMIN'S FARMACY
6480 St. Clair — EN 1 2920

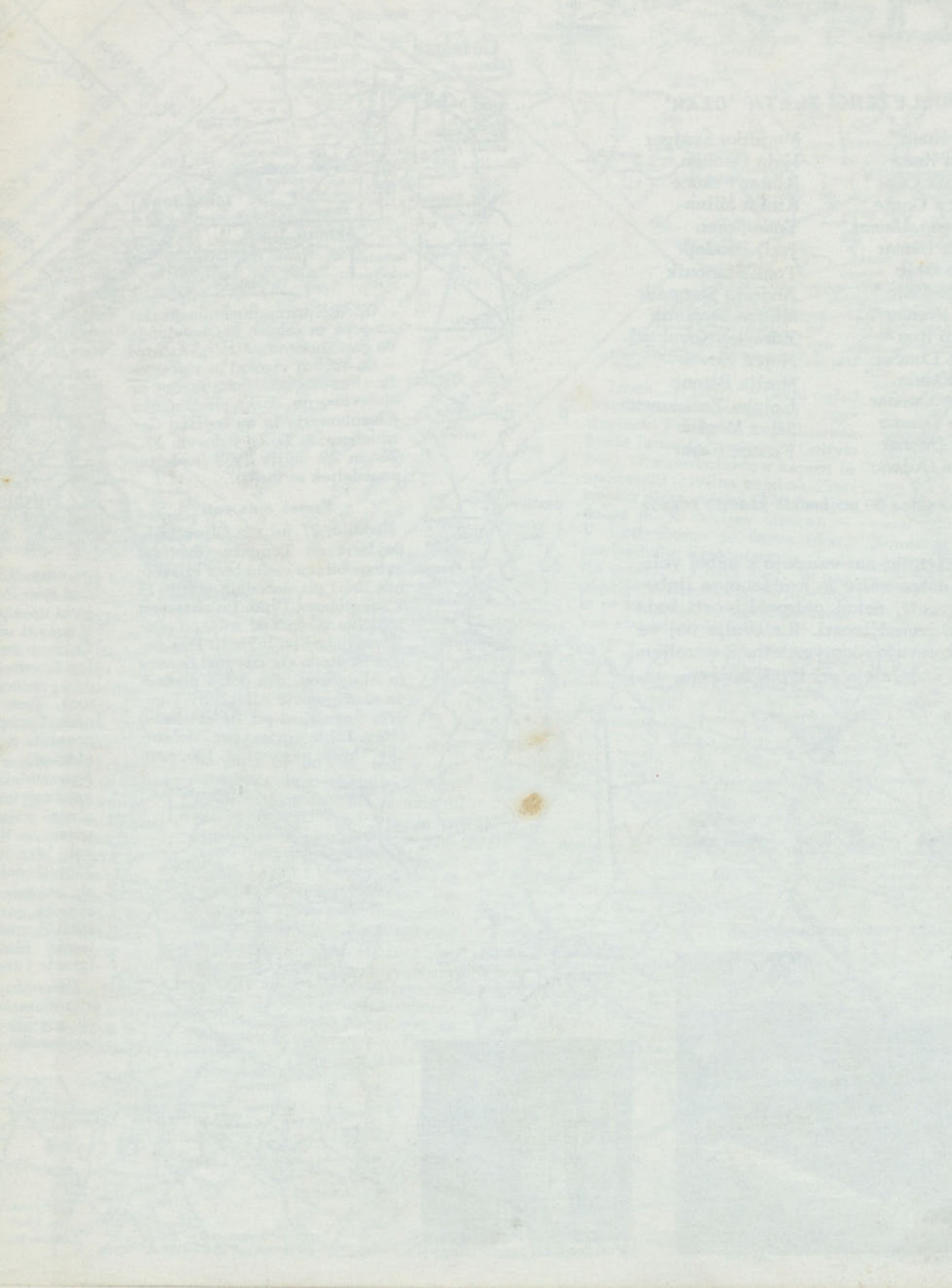
Smrekar
HARDWARE
6112-14 St. Clair Ave

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave. Henderson 1-4148

Potovanje v stari kraj Paketi Denar v stari kraj

UDELEŽENCI ZLETA 'OZAR'

Rudi Knez*
Anica Knez
Urednik Ozar*
France Gorše
Dr. Leop. Ukmar*
Zofija Ukmar
Lojze Bajc
France Bajc*
Miha Vrenko*
Stanko Rus*
Lojze Lončar
Ivan Kamin
Milena Osenar
Breda Osenar
Stane Osenar
Milena Dolenc

Marjetka Švajger
Hela Ošaben
Rihtar France
Rihtar Milan
Tone Sršen
Jurij Brodnik
Tone Stanonik
Andreja Stanonik
Milena Stanonik
Zdravko Novak ml.
Mojca Novak
Marija Bitenc
Lojzka Zabukovec
Silva Meglič
France Cerar

Zvezdice (*) pri imenih značijo vozače

Zletniki naj vzamejo s seboj veliko dobre volje in medsebojne ljubeznivosti, nekaj potrpežljivosti, toda nič zamerljivosti. Radevolje naj se pokoravajo vodstvu zleta. Z veseljem naj sodelujejo pri igrah in petju.

Gorska cesta na Shenandoah

Podzemna jama (Luray)

ZOZARTE

Številka 4

Cleveland, Ohio

Julij-Avgust 1958

NAZAJ V PLANINSKI RAJ!

NA PLANINE, na planine
vedno žene me srce;
gledal z jasne visočine
kras slovenske bi zemlje.

Lepšega nikjer ni kraja,
kakor kraj je vrh planin,
vselej radost me obdaja,
ko se nanj zbudi spomin.

Bliže bil bi tamkaj neba,
ki ga prosil bi gorko:
Česar je narodu treba,
ti podeli mu ljubo!

Pod trto bivam zdaj
v deželi rajskomili,
srce pa gor mi sili
nazaj v planinski raj; –
zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!

O, zlatih dni spomin
me vleče v planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!

ZAKRIVLJENO PALICO V ROKI
za trakom pa šopek cvetic,
ko kralj po planini visoki
pohajam za tropom ovčic.

Saj tukaj na sončni višavi
le sam sem, le sam gospodar,
živejem po pameti zdravi,
za muhe mi ljudske ni mar.

Nikomur tu nisem na poti,
na poti ni meni nikdo;
kdo čisto veselje mi moti,
kdo moti življenje mirno?

J. Č. K.

NA PLANINCAH sončece sije,
na planincih lušno je.

Motiv na Slemenu z Jalovcem 2653

Gor pojejo drobne ptičke,
gor cvetejo rožice.

Karel Mauser

Pomlad v Črepinjeku

(Nadaljevanje)

Ko je Boštetov napregal, je Oram stal na pragu. Do kupčije ni prišlo. Je bil Oram zavoljo Fonza tako na drobno jezen, da se je premislil.

Ko je koleselj zavil za vogal, je Oram pljunil po dvorišču in na glas dejal:

– Ni vreden, da ga zemlja nosi.

Potlej je zakoračil naravnost v hlev. Rotija je slonela pri jasliah in se ni obrnila.

– Ti, – je zagorelo iz njega, – si mar kaj slišala, kaj je gobcal?

Prikimala je, solze so se ji že ustavile, samo oči so se tako žalostno obesile na Oramu, da mu je bilo hudo.

– Jaz mu ne verjamem, – je siknil. – Fonz jih ima za ušesi, toda koj tak pa ni. Ga preveč poznam.

Rotija je utripala z očmi.

– Že štirinajst dni ga ni nič bližu, – je rekla suho.

– Včasih butne nekaj v takele ljudi. Morda je padla kaka beseda pri Močniku pa je fanta zmedla. Ni lahko živeti z dekličem pod isto streho. Toliko si že stara, da si lahko misliš, da Fonzu ni lahko. In če je slabe volje, noče puščobe pri našati še v Črepinjek.

Hotel je še nekaj reči, toda žalostne Rotijine oči so mu zaprle besede. V zadregi je potrepljal kobilu, ki mu je z gobcem silila v žep, in izginil na dvorišče.

– Da ga je zlodja moralo prinesiti – se je jezil sam pri sebi. Brčnil je oklešček, ki mu je ležal pred nogo in odšel na vas.

Rotiji je bil dan neznansko dolg. Roke so se ji gibale iz navade, hodila je kakor v sanjah in k južini jo je morala Oramovka prisiliti. Nihče ni rekel besede. Vsi so gledali v skledo, zajemali in vsak je čakal, da bi kdo dregnul v bolečo bulo, toda nihče ni omenil obiska. Rotija je čutila, da jo vsi gledajo in nenadoma je sredi zajemanja spustila žlico v skledo in naravnost bežala iz hiše.

Oramovka se je zazrla v moža.

– Ne hodi za njo. Morda je šla v hlev, morda na skedenj. Kadar je človeku hudo, ga pusti z mirom. Ko se ji bolečina uleti, bo časa še dovolj za pametno besedo. Sicer pa mislim, da se bo Fonz kmalu oglašil.

Še nekajkrat so zajeli, toda počasi so vsi odložili žlice. Teža je legla na celo hišo.

Kdaj je Rotija odšla, nihče ni videl. Navadno je vselej prišla v hišo in povoščila lahko noč, nocoj je ni bilo. Orama je zaskrbelo. Postopal je po hiši in pri roženkrancu je Oram dodal še očenaš za Rotijo, da bi se vse prav izteklo.

Tudi pri roženkrancu ni imel miru. Odšel je v hlev in videl, da je Rotija postorila vse kakor navadno. Večina živali je že ležalo.

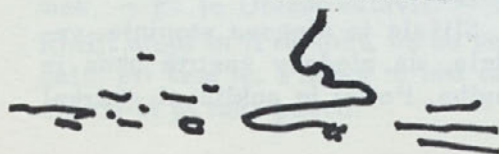
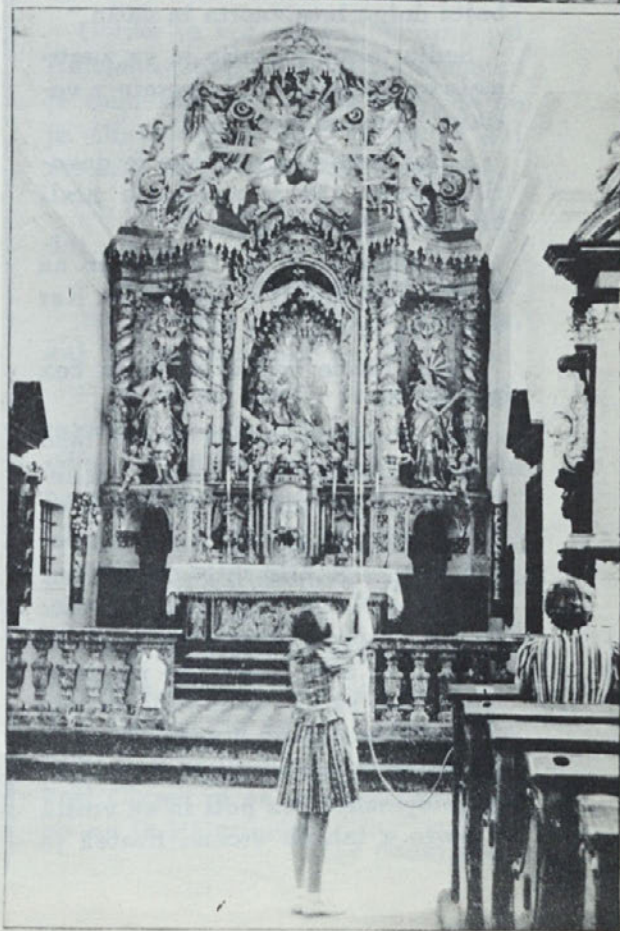
Sredi zelene vode raste skala, prostorna dovolj za cerkvico in mežnarijo in za nekaj dreves, katerih korenine so se zagrizle v kamen. Od vode do vrha pečine vodijo stopnice, po katerih hodijo romarji k Materi božji na Otoku. Vsaj некоč so hodili. Colni so čakali nanje na obrežju in v njih so peli svoje romarske pesmi.

In v cerkvici je oguljena vrh, od tisočih rok zglodana. Zvonček želja je nanjo pripet. Zvoniš in kar si v tistem hi pu želiš, tisto se ti izpolni. Tako bajajo stare povesti. Drobnokletce zvoni todle, toda vlekli so to vrh starci in starke, mladi možje in mlade matere, deklici, ki so od vseh imeli največ želja.

Zdaj je marsikaj drugače tam. Se se leskeče zelena voda ledeniškega jezera, še stoji skala in cerkvica na njej. Toda romarjev ni več, ni več romarskih pesmi iz čolnov, tudi zvonček želja je utihnil. In ravno zdaj, ko je toliko želja v srcih vseh ljudi. Samo turisti še hodijo, med njimi skriti romarji, ki včasih zbude spomin na lepo preteklost.

Morda si tudi ti некоč romal na Otok, zvonil z zvončkom želja in z romarji pel. Naj ti slikici zbude spomin in zganejo misel, kako lep je slovenski svet, da ne boš na tujem domačega pozabil.

Karel Mauser

Potlej se je nenadomadamislil, da bi ne bilo napak, ko bi stopil v Črepinjek in pogledal proti bajti. Toliko, da bi videl, če ima luč. Takole deklishe bi si znalognati celo stvar preveč k srcu.

Počasi je kobalil navzdol. Pri stezi, ki je peljala do bajte, se je ustavil. Da, luč je gorela. Nekam lažje je hodil nazaj in ko je v veži skoraj zadel ob ženo, je moral reči:

– Sem šel gledat, če je doma.

– Prav si naredil, – mu je rekla veselo. – Koj bom lažje spala.

Ko je Rotija zaprla vrata za seboj in prižgala luč, se ji je zazdelo, da je mrtva. Nič se ni zganilo v kamri, ne v hiši. Kakor da je bila bajta dolga leta zaprta in sama.

Sedla je na posteljo in se zastrmela v petrolejko, ki je gorela z velikim, lenim plamenom.

– Saj morda ni res, kar je govoril Boštetov, – je iz zmedenih misli pritipala svetla lučka.

– Čudno je pa le, da je tako na hitro pričel hoditi v Črepinjek. Kar ves drug je bil, mar ne?

Krila temne vešče so legla čez lučko.

Da, Fonz še nikoli ni bil tako prijazen, kakor tiste zadnje nedelje, ko je prihajal. V tem hipu se Rotiji zdi, da je bilo v Fonzu nekaj, kar ga je žrla in je ob njej iskalopore. Morda ji je hotel povedati, pa ni imel dovolj moči, da bi spravil iz sebe. Hodil je in govoril, včasih se za hipustavil ob preteklosti, zadel ob Lucijo in se v mraku spet vračal čez brv. Vselej ga je spremila kos poti in se vrnila v bajto z lahkim srcem. Kratek je

bil teden, nedelja je bila mimogrede okoli.

Zdaj je vse mimo.

Rada ga je imela, tako neznan-sko rada, da mu je odpustila vse napake, ki mu jih drugi niso. Bala se je zanj, ko je hodil čez mejo in tako nazarensko rada ga je imela, da mu je privoščila celo Lucijo, čeprav je v srcu vedno zbadalo. Toda zdaj je bilo drugače. Zdaj je hodil k njej in vselej, kadar sta sedela zunaj na klopci, je nizal sanje, tako dolgo nizal, da jih je bilo za cele koralde. Pomagala mu jih je nizati s strahom in s čudno bridkostjo.

Tudi te sanje so odšle. Skrite po koteh in pod smrekovimi vejami se še oklepajo starega, ljubega prostora, ker jim je težko oditi, toda odšle bodo, se razkotalile po teh črepinjskih bregeh in drsah in ostala bo samo strašna pristujenost.

Če ni res, zakaj potlej ni prišel, zakaj je že naprej ni pripravil, kaj Boštetov govori? Saj ve, kako je krhka in kako se boji ljudi in jezikov.

Pozno je ugasnila luč, toda zaspiti ni mogla. Sedela je za mizo, strmela v temna okna in prisluškovala šumenju vej zunaj. Nekaj bi moralo priti, nekaj velikega, da bi moglo spremeniti to žalost v blažilen in srečen vek.

Ko je porinila zapah čez vežna vrata, se je zaklenila v kamro. Zdaj ga ni mogla videti. Ne bi mogla govoriti.

Slišala je njegove stopinje, vedela, da gleda v zastrta okna in ugiba. Potlej je pokljukal, potrkal

vstala je in vse v njej je vpilo po njem in njegovi besedi – toda ni se premaknila.

Potlej ni več trkal, slišala je, da še stoji pred vrati, čez čas je zaškripal pesek na stezi. Odhajal je. Koraki so se obotavljali, se vrnili, spet je trkal, imela je že glas v grlu, da bi ga poklicala, toda koraki spet odhajajo.

Obram ga je sprejel z veseljem, čeprav je Fonz na prvi pogled uganil, da je nekaj napak.

– Nekam dolgo te ni bilo, – ga je uščenil.

– Pri Močniku je toliko stvari narobe, da mi je bilo težko priti, če po pravici povem, – je rekel.

– Nam je nekaj pravil Boštetov, – je Obram usekal naravnost.

Zdaj je Fonz zasrepl v Obrama.

– Je povedal, kaj je storil z Lucijo?

– Lucijo je omenil in tudi to, da je nekaj narobe. Greh je pa tebi naložil. Zavoljo tega mu tudi hrastov nisem hotel prodati.

Fonz je stal kakor pabit.

– In je Rotija slišala? – je dihanilo iz njega.

– Slišala. Menda je prisluškovala v veži, ker se je bala, da je nekaj napak, ker te tako dolgo ni bilo blizu.

– Res nisem mogel, – je rekel skoraj plašno. – Toda vem, koliko je ura. – Obrnil se je, da bi odšel.

– Le kam se ti tako mudi, zlo-mek, – ga je Obram ustavil. – K Rotiji stopi in ji razloži, da bo vedela, pri čem je. Preveč te ima rada, da bi jo tako pustil.

– Sem bil, – je krehnil mrzlo. -- Vrata so zaprta in če verjame Boštetovemu, potlej naj mu verjame. Ji lahko poveste.

Zasukal se je in preden je Obram utegnil odpreti usta, je bil že za vogalom. Taisti hip je stopila na prag Obramovka.

– Tak je kakor huda ura. Če se mu je zaklenila, je močno napak naredila. Takle zaletel ne prenese, da bi ga kdo napačno sodil. Boštetov je lagal, to zdaj vem, trmast je pa Hajmanov tako, da bo obema v škodo. Njemu in Rotiji. Ko bi stopil k Hajmanu. Morda je tam. Bi potlej jaz fanta vlekla v Črepinjek, da se ta stvar uredi.

Obram je koj ubogal, čeprav pri Hajmanu že leta ni bil. Hajmanca je tako zmedeno zijala vanj, da se je Obram zasmel. Pa se je koj zresnil, ko je videl, da Fonz ni.

– Za tvojim fantom sem prišel gledat, pa ga ni kakor vidim.

– Saj ga že dolgo ni bilo, mušca, – se je stara ujezila. – Ne vem, kaj mu je tako všeč pri Močniku.

– Je bil pri nas, – je počasi prirezaval besede Obram. – Bil in odšel. Z Rotijo sta nekaj prišla navzkriž in zdaj so vsi križi doli.

Hajmanca je sklenila roke in kakor je poznala fantovo trmo, se je novice ustrašila.

– Ko bi pod noč stopila tja do Močnika in ga prijela, kaj misliš?

– Nemara bi bilo pametno. Zaletel je v nesreči norec, – je slovknil Obram in se obrnil. Zasmilila se mu je Hajmanca. (Se nadaljuje)

Kulturni omnibus

po Sloveniji jeseni 1957

(Jernej Podgorec – Nadaljevanje iz 1. št.)

Poleg spominov na pisatelja, ki so jih pisali politični in kulturni delavci – Prežihovi sodobniki, tvorijo znaten del zbornika študije slušateljev slavistike o Prežihovem delu. Dana sta obširen življenjepis in bibliografija.

Letos je izšla tudi izpopolnjena izdaja Spe-ransove (Kardeljeve) knjige iz leta 1939 "Razvoj slovenskega narodnega vprašanja."

V poljudnoznanstvenem slovstvu pa je letos izšlo: Anton MELIK: Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino; Pavel GROŠELJ: Vese-lje, zemlja, človek; Svetozar ILEŠIČ: Gospo-darska geografija sveta; Pavel KUNAVAR: Kras in njegovi pojavi ter Miroslav ADLEŠIČ: Svet svetlobe in barv. Tem se je pridružil še potopis Boža ŠKERLJA: Palme, piramide in puščave.

Posebno bogata je bila letos prevodna knji-ževnost, ki izpopolnjuje občutne vrzeli. Iz ju-goslovanske književnosti so bili prevedeni "Glombajevi" (prozni in dramski ciklus Miro-slava KRLEŽE, knjiga Novaka SIMIČA "Kaj vse prinašajo roke" (predvojni Batov kombi-nat obutve na Češkem in v Jugoslaviji, raz-merje med domačim in tujim kapitalom), topo-pis Aleša BEBLERJA "Potovanje po sončnih deželah" (kot delegat v OZN od 1951–1953 prepotoval številne dežele, med njimi ZDA, Mehiko, Indijo, Burmo) in prvi makedonski ro-man "Vas za sedmimi jeseni" (napisan 1953). Anton SOVRE je podaril Slovencem v mojster-skem prevodu Herodotove Zgodbe. Grško knji-ževnost zastopata še dva prevoda: Nikoza Ka-zantzakisa ("Kapitan Mihalis" – problem: vstaja na Kreti pod Turki ob koncu 19. sto-letja) in Iliasa Kenezisa, enega najboljših novogrških pripovednikov z najnovejšim roma-nom "Bog", ki je kronika okupacije v drugi svetovni vojni. Preveden je sloviti roman Ro-berta Gravesa "Jaz, Klavdij", ki obravnava stari Rim za vlade rimskega imperatorja Ce-zarja Avgusta – 10. leta pr. Kr. do 41. leta po Kr. Tudi roman "Dober dan, žalost" Fran-coise Saganove, ki je po vsem svetu vzbudil pozornost, smo dobili tudi pri nas. Isto velja za "Dnevnik iz skrinjarskega" Anne Frank. Po-leg tega je izšel izbor Heinejeve proze "Flo-rentinske noči", nato "Pogovori z Nehrujem" (Tibor Mende) in analitičen roman najboljši-živeče nemške pisateljice Luise Rinser "Sre-di življenja". Iz sodobne italijanske književ-

nosti sta izšli dve knjigi Vasca Pratolinija, ki ga imenujejo italijanski Gorki, in sicer "Kro-nika revnih ljubimcev" in "Junak našega ča-... Alberta Moravio "Rimljanka".

Poleg teh se javljajo imena, kot so Marija Ma-jerova, Mark Derby, Tibor Sekely, Ricardo Gui-raldes, Thomas Wolf, William Prescott, Gio-vanni Germanetto, Lu Hsin, Malraux, Thomas Mann, Karel Čapek, Ugo Foscolo, Vinogradov, Bromfield in Hugo. Izšli so Dostojevskega "Bratje Karamazovi" kot prva knjiga izmed desetih, v katerih bo zbrano vse njegovo delo, in ponatis Tolstojevskega "Vstajenja". Za po-častitev 40-letnice oktoberske revolucije je izšel soliden izbor iz sovjetske revolucijske literature. To naj bi bila nekaka rehabilitacija sovjetske književnosti, ki je prišla pri nas pred letom 1848 ob dober glas zaradi izredno sla-bega in nekritičnega izbora prevodov. Izšel je izbor revolucijske proze v knjigi "Vihami piš", Izak Babelj: "Rdeča konjenica", Dudin-cev "Človek ne živi samo od kruha" ter pes-niške zbirke Jesenina, Bloka in Majakovskega.

Revijalno življenje je v Sloveniji dokaj eno-lično. "Naša sodobnost" je centralni sloven-ski književni časopis, ki ga od jeseni 1955 ureja literarni kritik Drago Šega s pomočjo uredniškega odbora. V njem sodelujejo knji-ževniki različnih generacij, v glavnem starej-ši. Poezijo predstavljajo Matej Bor (Vladimir Pavšič), Lili Novy, Jože Udovič, Anton Vod-nik, Severin Šali, od mladih pa le Dana Zajc. Proza: F. Bevk, J. Gradišnik, C. Kosmač, M. Rožanc. Težišče proze predstavlja Kosmače-va "Balada o trobenti in oblaku." Esezistiko in kritiko zastopajo B. Stih (kulturni urednik "Naših razgledov," 14-dnevnik za kulturna in gospodarska vprašanja), L. M. Škerjanc, F. Albreht, M. Mejak, D. Moravec. Središče pozornosti predstavlja kritika Dušana Pirjev-ca, asistenta za primerjalno književnost, "Zgo-dovine slovenskega slovstva" (izšla pri SM).

Druga revija, antagonistična prvi, je "Be-seda", glasilo mlade generacije (urednika pe-snik C. ZLOBEC in esejist ter literarni teo-retik Janko KOS). Sodelavci so večinoma štu-dentje. Iz te generacije so izšli že priznani pe-sniki: Levec, Kovič, Minatti, Menart, Zlobec, od katerih ima že vsak samostojno pesniško zbirko. Proza zastopajo Hieng, Božič, Vuga, Kovačič, Rozman, ki se v mnogočem zgledu-jejo na Zapadu (Faulkner, Hemingway, Dos Passos itd). Dramatiki: Smole, Hofman, Miko-lu, Grün, Ocvirk. Kritiki: Kozak, Primož, Kla-bus, Prodan, Šircelj ter literarna teoretika N. Zupancič in J. Kos. (Konec prih.)

Skoz BOLIVIJO in PERU

Rev. Jošt Martelanc

Father Jošt, novi kaplan pri Sv. Vidu v Clevelandu, je popisal za Ozare svoj obisk pri Indijancih v Boliviji in Peru na svoji poti iz Argentine v Cleveland. Naj ga kratko predstavimo. Father Jošt Martelanc je bil rojen 2. julija 1932 v Ljubljani. Oče Ivan je bil ravnatelj Vzajemne zavarovalnice, znan kot zavarovalni strokovnjak, sposoben kulturni delavec, ozek sodelavec profesorja Tomca pri vodstvu dijaške KA v Ljubljani. On je zbral in uredil monumentalno knjigo o evharističnem kongresu v Ljubljani. Mati Malči (Grntalova), po rodu Gorenjka, vzgojena v ljubljanski frančiškanski kongregaciji pod vodstvom svetniškega patra Regalata. Pater Regalat pa je tudi poročil. Stanovali so najprej v palači Vzajemne zavarovalnice, nato pa v lastni hiši za orlovskim Stadionom. V družini so bili štirje otroci: Marko, Jošt, Cvetka in Lučka. Jošt je dobil ime od gore in

cerkve sv. Jošta nad Kranjem, kamor sta zlasti mama pa tudi oče tako rada hodila na zlete in božjo pot. (Na zlete smo večkrat šli skupaj. Ko je prišel Jošt v Cleveland, sem ga vprašal, če se tistih zletov še kaj spominja. 'Se, se, - je rekel, - eno nedeljo smo prišli v Groblje in nas je očka peljal v zakristijo. Vi ste maševali. Ko vas je Marko zagledal, se je kar zmuznil očetu in šel pred oltar ter vas potegnil za plašč. Vi ste se lahko sklonil in mu nekaj povedal.'))

Ob koncu vojske 1945 je cela Martelanceva družina zbežala v Trst. Komunisti so jih tudi tam zasledovali. Ko sta se oče in mati dne 26. oktobra 1945 zvečer vračala na stanovanje, so ju komunisti s silo ugrabili in neznanokam odpeljali. Po letih so otroci našli toliko zanesljivih vesti o starših, da sedaj vedo, da sta oba mrtva. Marko in Jošt sta šla v Alojzije višče v Gorico in oktobra 1948 v Argentino, kjer je Jošt vstopil v slovensko semenišče in bil 31. julija 1955 posvečen v mašnika. Dne 6. februarja 1958 je zapustil San Luis v Argentini, 23. februarja prekoračil mejo v Bolivijo in potem iz Lime v Peru - ju dne 15. marca priletel v Cleveland. Sestri sta dobili preko slovenske Lige sponzorja v Californiji.

Še kot mlad študent sem rad prebiral "indijanarce" in tam zvedel za čuda Inkov, bral o njihovih palačah, obredih, bogastvih in takrat se mi je porodila želja, da bi kdaj to videl. Še sanjalo se mi ni, da bi bilo to kdaj res mogoče, saj sem takrat komaj vedel, da te dežele obstojajo. Pa je le sreča tako hotela, da sem malo pogledal po teh krajih, kjer je nekoč gospodaril mogočni Inka.

Zanimivega je toliko, da je treba več dni, da človek lahko vidi vsaj malo. Zato tudi ni mogoče vsega popisati. Le nekaj utrinkov s potovanja.

V Tucumanu na argentinski zemlji sem se vsedel na vlak, ki naj bi me popeljal v La Paz, glavno mesto Bolivije. Tam sem srečal prve Quechua (Kečua) Indijance. Prav zanimivo ljudstvo je to. Zlasti ženske se za naše pojme čudno oblačijo. Žensko pokrivalo je cilindar v vseh mogočih oblikah. V naslednjih dneh sem videl take cilindre, napram katerim bi bili naši cilindri pravi pritlikavci. Take visoke cilindre smejo nositi menda samo članice plemenskih družin. Ženska obleka je prav kričeče barve. Indijanke imajo rade žive barve, okusa pa nimajo posebno dobrega (n.pr. vijoličasta bluza, zeleno žametasto krilo, rujav cilindar in rumen šal). Otroke zavijajo v 'poncho' (široko ogrinjalo) in jih nosijo na hrbtu.

Iz Tucumana se je vlak začel naglo dvigati. Precej časa smo vozili po zobčasti železnici in proti večeru smo bili že približno 3.000 m visoko. Ob 2 zjutraj smo dospeli na zadnjo argentinsko postajo La Quiaca. Na bolivijski strani je Villazon. Pravzaprav obe mesteci tvorita eno samo mesto. S pregledi na mreji je bilo malo sitnosti – kot menda povsod na svetu – in smo šele pozno dopoldne odrinili naprej. Za vozni listek od Villazona do La Paza sem plačal 159.000 boliviarjev, – astronomska številka, toda malo denarja. Za en dolar dobiš v Boliviji približno 10.000 boliviarjev.

Vlak je še vedno sopihal navzgor in sredi noči smo prišli na bolivijsko visoko planoto (Altiplano), 3900-4000 m nad morjem. Planota se razteza od vzhoda do zahoda 700 km in od severa proti jugu 500 km. Na njej so redke indijanske vasice, nizke hiše iz blata, pokrite s slamo. Na vrhu vsake je majhen lesen križ, ki naj služi kot strelovod zelo praznovernim Indijancem.

Zvečer smo dospeli v bolivijsko prestolico La Paz. Krasen pogled v dolino, v kateri leži mesto. Nenadoma, kakor bi odgnil zaveso, se je 600 m pod mano prikazalo morje luči. Na robu kotline stoji kip Kristusa, ki blagoslavlja mesto, z napisom: Mir in Edinost (glej sliko 1).

La Paz je bil ustanovljen leta 1548. Prva cerkev, ki je bila postavljena v tej deželi, je bila cerkev sv. Frančiška, v kateri sem nekaj dni maševal.

Večina prebivalstva v Boliviji so Indijanci rodov Quechua in Amyra (80%).

Starejši del mesta je precej zanemarjen, v novem so pa lepe nove stavbe (sl. 2). Po cestah se večkrat sprehajajo tudi llame (sl. 3). Posebno zanimiv je indijanski trg (sl. 4 in 6).

Kar prodajajo, razpostavijo po tleh: sadje, zelenjava, kruh itd. Dobiš tudi domače pivo iz koruze – chicha (čiča). Mikalo me je, da bi pokusil, pa je bilo preveč umazano. Veliko kokinega listja je tudi na prodaj.

Obleko, ki jo nosijo domačini, si naredijo večinoma sami. Način tkanja je zelo primitiven (slika 5).

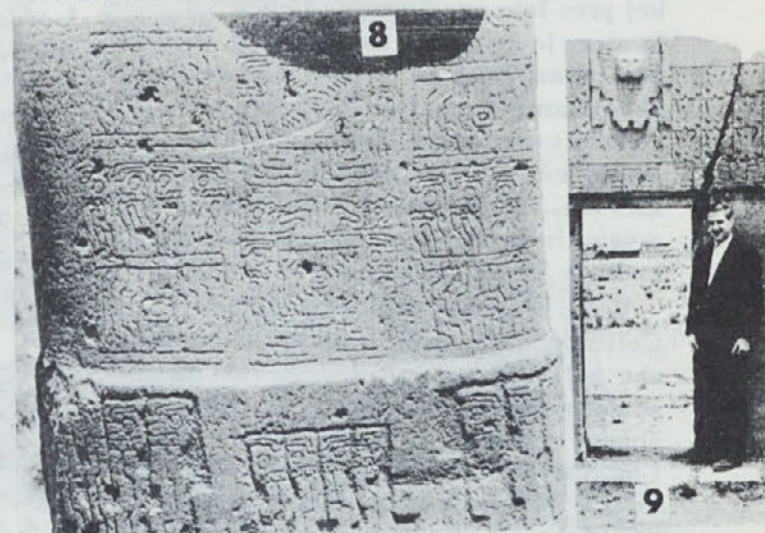
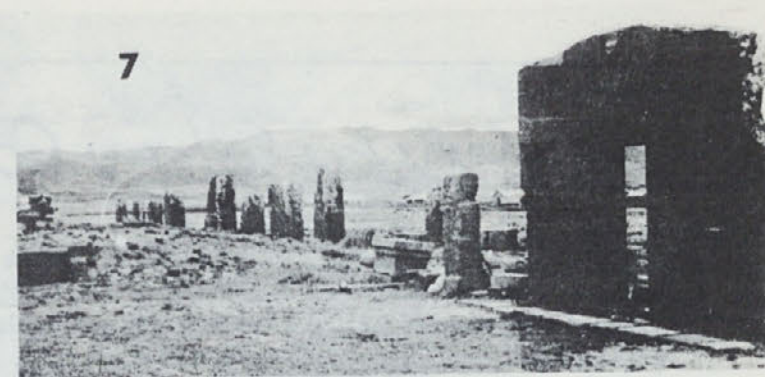
Ob Kristusovem času so na precejšnjem delu bolivijskega ozemlja prebivali indijanski rodovi Colla. Do približno 6. stoletja je bila njihova kultura zelo primitivna. V tem času so se pa začeli hitro razvijati, verjetno pod vplivom podjamljenih plemen ob obali Tihega oceana. Tri stoletja se je razvijala ta kultura. Najdišča te kulture so zlasti v Tiahuanacu. V teh treh stoletjih so zelo napredovali v poljedelstvu, vodnih in namakalnih napravah; v keramiki so že poznali žgane barve; zlasti pa so zelo razvili kiparstvo in arhitekturo.

V začetku 10. stoletja se je nenadoma ta razvoj ustavil. O vzroku samo še ugibajo. Morda kaka velika naravna katastrofa. Dekadence je trajala spet tri stoletja. Indijanci Quechua so napadli Colla-suyo (Deželo Colla) in inkaški poglavar Mayta Capac je okrog leta 1200 zavzel Tiahuanacu.

Kraj Tiahuanacu leži približno 60 km zapadno od La Paza. Tu so torej najvažnejši spomeniki predinkaške kulture. Značilno je to, da so ti prvotni prebivalci poznali kiparstvo, do čim pri Inkah ne najdemo kipov, pač pa zgradbe in vobče arhitekturo. En tak kip (monolit) so pripeljali v La Paz in ga postavili kot spomenik na čast tem prvotnim prebivalcem (sl. 10). Ob vhodu v Tiahuanacu stoje trije monoliti. Srednji je najbolje ohranjen. Od vrha do tal so porisani. Podobe si slede v dveh skupinah: ena vrsta ptiči, druga kače itd. Zanimivo, zakaj kače, ker tam v tisti višini sploh ni kač. Zato sklepajo, da je pomen samo simboličen: ptiči pomenijo morda dobro, kače pa zlo. Malo dalje je tempelj sončnega boga. Pozna se mu zob časa in tudi zanemarjenost ljudstva. Najbolje so ohranjena "sončna vrata" (sl. 7 in 9). Kadar je ob sončnem vzhodu sonce prišlo skozi sredino vrat, tedaj so se začele slavnosti soncu na čast. Kakih 20 km od Tiahuanacu je sveto jezero Titicaca. Nekdanji prebivalci soko-pali kanal, ki je namakal velik del planote okrog Tiahuanacu. Žal se oblast zelo malo briga, da bi kraje bolj raziskali in ohranili dragocene starine. Veliko kamnitih spomenikov leži razmetanih po okolici, deloma zakopani v zemlji in blatu (sl. 11).

(Prihodnjič dalje)

1. Kip Kristusa v La Paz z napisom Mir in Edinost. – 2. Moderni del mesta La Paz. – 3. Llama se sprehajajo po ulicah La Paza. – 4. Indijanski trg. Blago je razpostavljeno po tleh. – 5. Indijanka pri tkanju. – 6. Indijanski trg. Indijanka s cilindrom in otrokom na hrbtu. – 7. Tempelj sončnega boga s 'sončnimi vrati'. – 8. Del kipa (monolita) s skrivnostnimi okraši. – 9. Father Martelanc pri sončnih vratih sončnega templja (primerjaj sliko 7). – 10. V La Paz prepeljan in na častnem mestu postavljen indijanski kip. – 11. Zanemarjeni spomeniki v zemlji in blatu.

Slovenska šola v Collinwoodu

Slovenski novonaseljenci v USA so takoj v začetku naselitve spoznali važnost slovenske šole. To kaže dejstvo, da smo imeli slovensko šolo takoj prvo leto naseljevanja (1949/50). In sicer je prvo šolo ustanovil čg. Jože Godina. Pouk se je vršil v Slovenski pisarni v središču največje slovenske naselbine v Clevelandu. Drugo največje slovensko naselje je Collinwood. To je precej oddaljeno od prvega in je bilo zlasti pozimi težko hoditi v Slovensko pisarno v šolo.

Vsled tega smo novonaseljenci v Collinwoodu mislili na lastno slovensko šolo. Meseca maja 1953 smo se sestali: pokojni Peter Golobič, bivši šolski referent pri banski upravi v Ljubljani, učitelj Slavo Oven, učitelj glasbe Rudi Knez in podpisani. Dogovorili smo se, da ustanovimo za novonaseljenško mladino slovensko šolo v Collinwoodu.

Prva naša pot je bila v župnišče, kjer smo čg. župniku Matiji Jagru razložili naš namen. Gospod župnik nam je šel v vsakem oziru na roko. Za učne prostore smo dobili prostore pod cerkvijo, za večje prireditve pa dvorano v povečani šoli.

Pouk smo začeli tisto poletje. Najprej smo povabili starše šoloobveznih otrok na poseben sestanek, ki je bil 18. julija 1953. Dogovorili smo se, da da se bo preko poletja vršil pouk vsako sredo in petek od 6 do 8 zvečer. Pouka se je udeleževalo 34 otrok. Knjige smo dobili iz Trsta. Počitniški pouk smo zaključili 4. septembra 1953.

Šolsko leto 1953/54

Reden pouk se je začel 12. sept. 1953.

Da ne bi bili v zadregi za učne moči, smo takoj povabili k sodelovanju gdčni Marico Kosem in Anico Nemec.

Pouk smo razdelili v tri oddelke:

I. oddelek je poučeval g. Slavo Oven. V ta oddelek so spadali tisti učenci in učenke, ki so se že kdaj učili slovensčine. Bilo jih je 15.

II. oddelek je poučevala gdč. Marica Kosem. Imela je 7 učencev.

III. oddelek je poučevala gdč. Anica Nemec. Imela je 4 učence začetnike (najmlajše).

Šolsko leto 1954/55

Pouk se je začel dne 18. sept. 1954.

I. odd. je poučeval g. Slavo Oven. Imel je 15 učencev.

II. oddelek (najmlajše) je poučevala gdč. Anica Nemec. Imela je 9 učencev.

Šolo smo zaključili 21. maja 1955.

Šolsko leto 1955/56

Začetek pouka 24. sept. 1955.

I. oddelek je do meseca februarja 1956 poučevala ga. Marica Celestina, od februarja dalje pa gdč. Helena Arnež. Ta oddelek (starejši) je imel v tem šolskem letu 17 učencev in učenk.

II. oddelek je od začetka šolskega leta do meseca januarja 1956 poučevala gdč. Anica Nemec, po mesecu januarju do konca leta pa ga. Marica Celestina. Drugi je imel 13 učencev.

Pouk je bil zaključen 26. maja 1956.

Šolsko leto 1956/57

Pouk se je pričel 29. sept. 1956.

I. oddelek je poučeval g. Miro Ce-

Slovenska šola v Collinwoodu

Vodstvo: Rev. Jožef Varga, Andreja Stanonik, Mira Adamič, Ivan Rigler.
(Manjka Miro Celestina in nekaj učencev)

lestina (starejši odd.) – 17 učencev.

II. oddelek (slovensko govoreči začetniki) 10 učencev; poučevala Zdenka Mejač in Mira Adamič.

III. oddelek (angleško govoreči začetniki) 12 učencev; poučevala Andreja Stanonik.

Učitelj petja g. Janez Rigler. Duhovni vodja šole č.g. Jože Varga.

Šolsko leto zaključeno dne 18. maja 1957.

Šolsko leto 1957/58

Pouk se je pričel. 2. nov. 1957.

I. oddelek je poučeval g. Miro Celestina. Učencev 17.

II. oddelek (mlajši); poučevala gospodična Mira Adamič. Učencev 11.

III. oddelek (angleško govoreči); poučevala Andreja Stanonik. Učencev 5.

Petje poučeval g. Janez Rigler.

Duhovni vodja in dejanski vodja šole č.g. Jože Varga.

Pouk zaključen z zletom 31. maja 1958.

*

Slovenska šola v Collinwoodu je vsako leto priredila miklavževanje in

materinsko proslavo. Zadnji dve leti smo priredili tudi zlet. Letošnjo materinsko proslavo je pripravil g. Rudi Knez. Ob koncu leta se učenci tudi fotografirajo. Vsak učenec dobi po zaključku šolskega leta tudi spričevalo, tisti, ki iz šole odhajajo, pa tudi diplomo.

Zdravko Novak.

Justi Zorman in Zdena Mejač pojeta na materinski proslavi: Tam kjer murnčki pojo.

Slovenska šola v Collinwoodu na materinski proslavi. Miro Odar recitira. Režija: Rudi Knez. 'Najlepša in najboljša letošnja prirediteljica.' (Iz kritike)

Otroci na ozarjih

(Rudi Knez)

Jožef in Terezija (Glavačeva) Genc s prvorojenkom Anico. (Montreal, Canada.)

Mali Rudi Knez z očetom. Mati: Anica (Nemec)

Sestrici Marija-Helena in Doroteja-Marija Šemen. Rojeni 7. jul. 1957.

Starši: Janez in Marija (Kaplan-ova)

Bratca Lovrenček in Tonček Rozman. (22 in 3 mesece). Starši: Lovro, Ivanka.

PO BRATOVSKO

Mati da malemu Bogdanu breskev: Na, pa si jo razdeli po bratovsko s sestrico!

Bogdan: Kako pa se deli po bratovsko, mama?

Mati: Človek mora vzeti sebi manjši košček, večjega pa dati drugemu!

Bogdan da breskev sestrici: Na, Milka! Pa jo razdeli rajši ti!

NEDOLŽEN

Oče: Kaj pa vlečeš mačko za rep?

Sinček: Saj je ne! Samo za rep jo držim, mačka pa vleče.

OZARE: 'Ozare' prirejajo tridnevni mladinski zlet v prestolico Washington in nagore (julija 27, 28, 29). Tež številki Ozar prilagamo zemljevid in kratek opis krajev in zanimivosti z zleta. Zlet vodijo Rudi in Anica Knez ter urednik Ozar. V zletniški grupi bo tudi kipar France Gorše in zdravnik dr. Leop. Ukmar z gospo. Zelo obžalujemo, da nismo mogli sprejeti priglasev po 10. juliju, ko smo rezervirali prenočišča v hotelih. Sicer pa to ni zadnji zlet OZAR.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

v Ljubljani

Vsa moderna gledališča označuje iskanje po izrazni sprostitvi igralca. V ospredju so človek, beseda, svetloba. Gre torej za intimen odnos igralca do publike in obratno. Eno takih gledališč, ki želi uveljaviti take težnje, je eksperimentalno gledališče, ki ima v svetu danes že lepo tradicijo. Značilno zanj je, da se vrača h krogu, k praobliki gledališkega prostora. Obliko kroga so v eksperimentalnem gledališču začeli uporabljati v dvajsetih letih tega stoletja. Sicer pa predstave v krogu tudi v zgodovini niso nič novega: amfiteater, arena, cirkus potrjujejo trditve.

Slovenci smo dobili leta 1955. prvo eksperimentalno gledališče, ki je našlo svoj dom v Viteški dvorani v Križankah (nekdanje samostansko poslopje za Narodno in univerzitetno knjižnico, ki ga je pred leti mojstersko uredil rajni arhitekt Jože Plečnik). Prva gledališka uprizoritev v krogu je bila v Sloveniji (in v Jugoslaviji) leto poprej – 1954 v Celju. 10. junija so v foyerju celjskega gledališča igrali dramo v treh dejanjih W. O. Somina: Kvartet (režija Balbina Battelino-Baranovič). Naslednje leto je pripravila Baranovičeva za III. ljubljanski festival (19. junija) dramatizacijo Therese Raquin (Emile Zola – Marcelle Maurette), ki je bila tudi prva predstava novoustanovljenega – Eksperimentalnega gledališča. Leta 1956, so na IV. ljubljanskem festivalu obiskali Viteško dvorano tržaški gostje. Režiser SNG Trst Jože Babič je presenetil z virtuosno hrvatsko dramo Milana Bogovića "Brez tretjega" (12. julija). Letos februarja (1957) je stopil v Viteško dvorano Sokrat. Profesor Anton Sovre (kdo drugi bi neki!) je prelil v slovenščino Platonove "Poslednje dneve Sokrata, ki jih je Baranovičeva režijsko domiselno postavila v krog. Sokrat je bil Lojze Potokar. Ni igral, je živel! Dvorana je bila vedno razprodana. Ni vse moderno klasično, kar pa je klasično, je moderno. To je zopet potrdila predstava.

Malo je predstav v Eksperimentalnem gledališču. Vse do zdaj so uspele, zadnja najbolj. Intimna, podolgovata dvoranica, ima levo in desno le po pet vrst, ob strani po dve, s stropa pa na štirioglat prostor (opremljen s najnujnejšimi rekviziti) svetijo reflektorji. To je čarobna temnica, ki ki zaživi le takrat, kadar jo napolni občinstvo in igralci. Jernej Podgorec

GLEDALIŠKO ŽIVLJENJE je precej pisano. Do sedaj je imela DRAMA V LJUBLJANI že štiri premiere – O'Neil: Dolgega dne potovanje v noč, A. T. Linhart "Ta veseli dan ali Matiček se ženi", Gorich-Hackett: Dnevnik Anne Frank in Višnjevske-Kreft: Optimistična tragedija (v proslavo 40-letnice Oktobrske revolucije.) V soboto 23. novembra (1957) je v Drami z uspehom gostoval ansambel Narodnega Divadla iz Prage s kmečko dramo bratov Mrštík "Maryša" (motiv "prodane neveste", obdelan v obliki tragedije kmečkega dekleta Maryše). Češki gostje so odšli na ostala gostovanja po Jugoslaviji. – Mestno gledališče v Ljubljani igra "Strička Vanjo" (Čehov), "Dr." (Mušič) in "Komedijo o sreči" (Evroinov). Za proslavo Oktobrske revolucije pa so priredili pesniške odlomke iz revolucionarne pesmi z naslovom "Ladja spomina". Odlično celjsko gledališče igra "Dnevnik Anne Frank", Ustinov: "Romanov in Julija", Platon: "Poslednji dnevi Sokrata", medtem ko Mariborsko gledališče "Kotorske mornarje" (Friedrich Wolf) in Don Bernarde Albe (Frederico Garcia Lorca). Kranjsko gledališče je bilo ukinjeno jeseni, Koprsko pa še životari. J.P.

Ob 60-letnici smrti pesnika in pisatelja Matija Valjavca je bila na njegovi rojstni hiši v Srednji Beli 19. maja odkrita spominska plošča. Govorila sta prof. I. Lokar in študent J. Pogačnik. 13. oktobra so na Visokem odkrili spomenik pisatelju Ivanu Tavčarju. O pisateljevem delu je govoril predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti J. Vidmar. Spomenik je postavil pisatelj nečak John, ki živi v ZDA. Mogočni bronasti spomenik je mojstersko delo kiparja Jakoba Savinška. Dne 29. oktobra so odkrili slavisti v okviru 2. kongresa Slovenskih slavistov spominsko ploščo Jožetu Cvelbarju, pesniku in slikarju, ki je padel v prvi svetovni vojni. Plošča je bila odkrita v Kostanjevici na Krki, govoril pa je univ. profesor dr. Ant. Slodnjak. 21. novembra je bila odkrita spominska plošča Zofki Kvedrovi v Kolodvorski ulici v Ljubljani na mestu, kjer je bila njena rojstna hiša. O njenem pisateljskem delu in življenju je govorila Erna Muser, ploščo je odkril pisatelj France Bevk.

J.P.

ŽENSKA TELOVADBA

'Kaj dobrega more le to prinesiti?! – je tar-nala stara ženica, ki je prvičkrat v svojem živ-ljenju videla telovaditi mlada dekleta. Morda se dandanes še kdo tako vprašuje, ko gleda najboljše telovadkinje sveta. Ta dekleta so spravila moderno telovadbo na orodju na tako višino, da tega največji optimisti niso prič-kovali. Ali je to prav, oziroma dobro, je vpra-sanje zase, ki se ga bom pozneje nekoliko do-taknil. Toda z žensko telovadbo je treba da-nes računati, kajti ženska telovadba se pojav-lja na olimpijskih igrah in svetovnih telovad-nih tekmah.

Predno bom podrobneje obravnaval današnje telovadbo ženskega spola – ali kakor smo včasih rekli 'nežnega spola', – se mi zdi umest-no navesti nekaj splošnega o ženski telovadbi pri raznih narodih in organizacijah. Pri neka-terih katoliških telovadnih organizacijah še danes nimajo ženske telovadbe (n.pr. Švica, Italija, Nemčija), toda velika večina jo že ima in jo je imela že pred drugo svetovno vojsko.

Nemška telovadkinja na gredi

Nevtralne in komunistič-ne organiza-cije imajo žensko telo-vadbo. Zna-čilno pa je, kako švicar-ska nevtral-na organiza-cija strogo pazi na to, da ostane ženska telo-vadba v svo-jih mejah; njihova žen-ska organi-zacija je po-polnoma lo-čena od mo-ške. Tudi ta-krat, ko gre za nastop

celokupne organizacije. Dekleta imajo svoj nastop običajno en teden prej kakor moški. V tem pogledu so Švicarji zelo dosledni in vse-ga občudovanja vredni. V tej organizaciji niso samo pripadniki te ali one vere, ampak tudi brezverci. In kljub temu imajo na svojih veli-kih zletih na dotično nedeljo po dve službi božji na vsakem koncu igrišča, odnosno telo-vadišča. Na enem koncu so katoličani, na dru-gem pa protestantje, ker je obojih veliko v nji-hovi organizaciji.

Nemci polagajo veliko važnost na telesno vzgojo svojega ženskega spola. Povdarjajo, da je treba dati ženskam ženske vaje. Pri njih go-jijo ženske vse mogoče telovadne vaje in tudi na orodju ter razne druge sporte in igre in se-veda tudi tekmujejo. Pri njih do zadnjega časa niso bili preveč natančni, do kam naj gre žen-ska orodna telovadba.

Tako je bilo vse do olimpijskih iger v Hel-sinkih 1952, odnosno do svetovnih telovadnih tekem v Rimu 1954, ko so nemške telovadkinje odpovedale in niso več dosegale tistih prvih mest, katerih so bile prej vajene. Posledica je bila, da so odpovedale svoje sodelovanje pri olimpijskih igrah in svetovnih telovadnih tek-mah. Prvotno se je zdelo, da se sploh ne bodo več udeleževale mednarodnih tekem. Sedaj pa zgleda, da bo to samo začasnega značaja. Kot glavni vzrok svojega nesodelovanja so navaja-le, da to ni več ženska telovadba, ampak akro-bacija, da je sploh današnja ženska telovadba daleko prekorajčila svoje meje. Ne bom trdil, da njihove navedbe z nekega stališča ne bi bi-le pravilne, toda o njihovi iskrenosti naj mi bo dovoljen rahel dvom. Skoraj sem prepričan, da če bi bile še prve, da ne bi odpovedale svoje-ga sodelovanja in da jih tudi današnje preveli-ke akrobacije v ženski telovadbi ne bi preveč motile. Kar spomnimo se malo na berlinsko olimpijado, leta 1936, kjer so bile Nemke prve in kjer so ravno one pokazale pravicato vrhun-sko žensko telovadbo na orodju.

Velik preobrat v ženski telovadbi je nastal z nastopom telovadkinj izza železne zavese, predvsem Rusinj in Madžark. Ista slika kakor pri moških, Ze pri moških sem omenil, da niso več amaterji, temveč neke vrste državni pro-

fesijonalci. Pri ženskah je isto. Toda sedaj ne pomaga nič. Če so jih mednarodni forumi kljub vsemu pripustili k tekmovanju, je pač treba ugrizniti v to kislo jabolko in z njimi tekmovali. Malo bo zabavljanja in to bo vse.

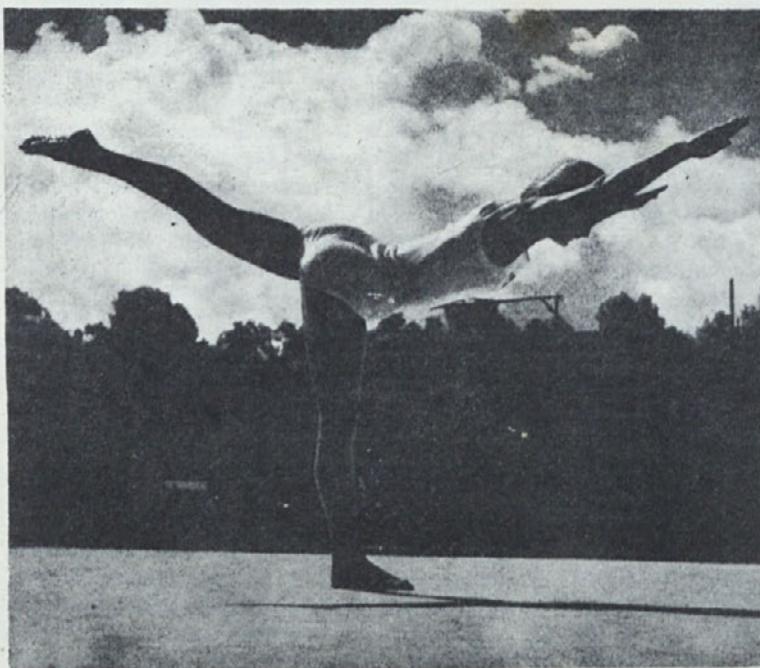
Iz strokovnih poročil, slik in filmov je razvidi, da se je ženska telovadba povzpela zelo visoko. Osebnost sem videl ameriške in kanadske olimpijske telovadkinje in v filmu Rusinje in druge olimpijke in moram reči, da je napravila ženska telovadba čudovit korak naprej. V talni telovadbi skoraj ni razlike med moškimi in ženskami. Dvovišinska bradlja ima take prvine, da bi delala moškemu olimpijcem čast, če bi imeli tako bradljo v svojem programu, itd. Sedaj nastane vprašanje, kje naj bi bila tista meja, katero naj bi naš nežni spol ne smel prekorati v orodni telovadbi? Težko je reči in še težji bi dobili tistega, ki bi mogel potegniti objektivno mejo na tem polju; kajti takoj bi prišli navskriž z ostalimi športnimi panogami in tudi drugod v javnem življenju. Zdi se mi, da je sedaj prepozno tamati in iskati sredstev, s katerimi bi naj ženskam omejili njihovo delovanje v orodni telovadbi. One gredo svojo pot naprej kakor gre vse drugo športno in javno življenje svojo pot. In zakaj naj bi jim odrekali enakopravnost z moškimi v orodni telovadbi? Globoko sem prepričan, da je najvažnejša naloga vsake ženske materinstvo, toda žene so pokazale in dokazale, da so lahko odlične

športnice in telovadkinje in tudi odlične matere in gospodinje obenem. Na zadnji olimpijadi v Melbourne je bilo več mater, ki so dobile zlate kolajne. Ameriška skakalka v vodo McCormick je bila olimpijska prvakinja v skokih s stolpa in v skokih z deske ter si osvojila dve zlati kolajni pri zadnji olimpijadi v Helsinkih. Se je pa izjavila, da bo sedaj za vedno zapustila olimpijsko areno in se posvetila popolnoma svojemu sinčku. Nemka Ursula Happe je prvakinja v prsnem plavanju na 200 m in je mati dveh otrok. V ameriški ženski telovadni reprezentanci je bila skoraj polovica tekmovalk poročenih. Najboljša med njimi je ga Ruddickova, mati dveh otrok.

Nekaj pa je, kar me pri telovadkinjah moti: njihova sedanja telovadna obleka. Razpaslase je menda po celem svetu, ker so prav vse telovadkinje, ki jih vidimo na olimpijskih igrah in svetovnih telovadnih tekmah, enako napravljene. Tu imam v mislih telovadno obleko pri tekmah na orodju in pri talni telovadbi: enodelna plavalna obleka, izrezana do skrajnosti. Športne hlačke ter nekoliko ohlapna bluza s kratkimi rokavi čez to "plavalno" obleko bi napravile na gledalce daleko lepši utis in bi ne ovirale telovadbe. Že samo iz estetskega razloga bi naj opustili sedanjo telovadno obleko.

(Dalje prihodnjič)

Ivo Kermavner

Nemška telovadkinja
pri prosti vaji

SLOVENSKE SKRINJICE

in lutke v slovenskih narodnih nošah in druge izdelke s slovenskimi motivi imamo v zalogi.

Res ljubka darila!

KNJIGE

Slovenske pripovedne knjige; knjige celovške Mohorjeve družbe; Slovenske kulturne akcije v Argentini; - Mauserjevi spisi; Zbornik Svobodne Slovenije (Buenos Aires).

Slovenski in angleški molitveniki z velikim in drobnim tiskom od navadne do najfinejše vezave.

NABOŽNI PREDMETI

Izbiro smo povečali!

Rožni venci, križi, podobice, kipi, kropilčki, predmeti za sv. obhajilo v hiši, družinski albumi, svetinjice, knjižice za otroke, šolske potrebščine, papir in razglednice za razne prilike. Vse skrbno izbrano za potrebe v naših družinah. Imamo tudi

žalne podobice

barvaste in črno bele z žalnim črnim in srebrnim robom za obvestila ob smrti v družini.

Sprejemamo naročila za darilne pakete Lige KSA.

Oglejte si našo izložbo! Naročite lahko po pošti.

FAMILIA

NASPROTI ŠOLE SV. VIDA

TRGOVINA
Z NABOŽNIMI PREDMETI
KNJIGARNA

6116 GLASS AVE
CLEVELAND 3, OHIO
Tel.: UT 10684

SREDIŠČE SLOVENSKE
KATOLIŠKE DRUŠTEV

M. SLAK
OPTICIAN
Norwood - Glass

CIMPERMAN
MARKET
1115 Norwood Road

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

Kompletna izbira pohištva
in električnih predmetov

John Sušnik
6202 St. Clair - EN 13634
Slovenska trgovina. Nizke cene

ST. CLAIR HARDWARE
Laddie Pujzdar - Joe Vertočnik
7014 St. Clair Ave

SHAWNEE
MARKET
V. Vrhovnik - F. Urankar
19300 Shawnee Ave

MATT F. INTIHAR

Real Estate & Insurance

630 East 222nd Street

Office: REdwood 1-6888
Resid: IVanhoe 1-0678

Mr. M. Intihar je neomajen
prijatelj starih in novih
Slovencev. Svoji k svojim

A. Grdina in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

1053 EAST 62nd STREET Henderson 1-2088
17010 LAKE SHORE BLVD. Kenmore 1-5890

TRGOVINA — POHIŠTVO

15301 WATERLOO ROAD Kenmore 1-1235

Prava zaščitnica in vir blagostanja za vsako katoliško družino, je močna katoliška podporna organizacija, ki enakopravno skrbi za vsakega v slučaju nesreče, bolezni ali smrti. V pravo smer boste prišli, če pristopite takoj v

KRANJSKO SLOVENSKO KATOLIŠKO JEDNOTO

Najstarejša slovenska katoliška podporna organizacija v Ameriki.
Članstvo: 45,700 Premoženje: \$11,600,000.00

Ako želite posojilo na Vaš dom, obrnite se na K.S.K.J. K.S.K. Jednota posojuje članom po 5% in nečlanom po 6% obresti brez provizije. Zmerna mesečna odplačila na glavnico. — Za vsa podrobna pojasnila pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street

Joliet, Illinois